

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Невена Стоянова Пенчева,
Факултет „Обществено здраве и спорт”,
Югозападен Университет „Н. Рилски”, гр. Благоевград
ул. „Иван Михайлов” 66, 2700 Благоевград; тел.: 0899 147 701,
ел. поща: npencheva@swu.bg nevena_pencheva@yahoo.com

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”, на **ас. Илия Любомиров Канелов на тема "Силови характеристики на флексори и екстензори на лакътната става при състезатели по канадска борба и приложни тренировъчни аспекти"**

Област на висше образование - 1. Педагогически науки; професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност: „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“; научен ръководител: проф. д-р Невена Пенчева

Представям настоящото СТАНОВИЩЕ, съгласно ЗРАСРБ, като член на научното жури по защитата на дисертационния труд на ас. Илия Любомиров Канелов, съгласно заповед № 290 от 04.02.2016 год. на ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Илия Любомиров Канелов е роден на 04.10.1976 година в гр. Якоруда. През 1994 завършва средно спортно училище „Васил Левски“ в гр. Пловдив, а през 1998 получава бакалавърска степен по специалността „Физическо възпитание и спорт“ в ЮЗУ „Н. Рилски“, Благоевград. През 2004 година след спечелен конкурс е назначен за асистент в катедра „Теория и методика на физическото възпитание“ в ЮЗУ „Н. Рилски“, Благоевград, към Педагогическия факултет. Магистърска степен и дипломна работа по специалността „Управление на образованието“ защитава в същия университет през 2007. През февруари 2013 година е зачислен като докторант на свободна подготовка към катедрата по Теория и методика на физическото възпитание в ЮЗУ. Участва в проект за внедряване на изокинетична динамометрия в Университетски Център за Функционални Изследвания в Спорта и Кинезитерапията, а през 2013 година специализира нейното приложение в департамента по Спортна медицина към Интербалкански Медицински център в Солун, Гърция. Научно-изследователските интереси на докторанта са в областта на биомеханични и спортно-педагогически изследвания в областта на физическото усилие, спортната подготовка и тренировка, а през последните 5-6 години към силови характеристики на съответни мускули в силови спортове,

вкл. канадска борба, като методист и консултант на отбора по канадска борба към спортен клуб Спартак – Благоевград и ръководител на сектор силови спортове към УСК Академик към ЮЗУ.

В предложения за защита дисертационен труд са анализирани зависимости сила-скорост и сила-ъглова позиция като критерии за адаптация при състезатели по канадска борба чрез измерване на въртящ момент (торг) и свързани с него силови характеристики при изометрични, концентрични и ексцентрични съкращения на флексори и екстензори на лакътя, при сравнителен анализ с нетренирани лица.

Дисертационният труд е написан на 185 стандартни страници и съдържа 63 таблици, 46 фигури и библиография от 244 източника, от които 18 на кирилица и 226 на латиница. Структурата на дисертацията отговаря на общоприети изисквания и включва: въведение, аспекти на проблематиката и обосновка на темата (51 стр.); методология на изследването (12 стр.); резултати от функционални изследвания и обсъждане (58 стр.); нормативи за статична и динамична сила на флексори и екстензори на лакътя (6 стр.); прогностичен модел на силова тренировка (11 стр.); изводи и приноси (3 стр.); литература, на кирилица и латиница (16 стр.); приложения – декларация за информирано съгласие, протоколи от антропометрични измервания, протоколи от функционални изследвания, примерен тренировъчен план-график (10 стр.).

В главата „Аспекти на проблематиката и обосновка на темата“ са изложени аналитично, известни до момента данни за силовите характеристики на флексорите и екстензорите на лакътя при лица, които не се занимават системно с физическо натоварване и при състезатели от силови спортни дисциплини, вкл. такива с преобладаващо натоварване на горни крайници. Цитирани са и обзорни и характерни заглавия в областта на зависимостите сила – скорост и сила-ъглова позиция, отнасящи се до приложението им при анализ на биомеханични, невро-физиологични и практико-приложни страни на силовите характеристики на изследваните мускулни групи, вкл. и в областта на спорта, публикувани през последните 10-15 години, както и някои класически литературни източници в предходни години. Ключов момент в това изложение са литературни позовавания върху изследвания с изокинетична динамометрия и анализ на данни върху въртящ момент на флексори и екстензори на лакътя при тренирани и нетренирани индивиди. В обобщението, в края на тази глава

са обосновани методични и експериментални страни в дисертацията, генерирани поради липса на данни за: (1) въртящия момент на флексорите и екстензорите на лакътя при състезатели по канадска борба при изометрични, концентрични и ексцентрични съкращения; (2) зависимости изходна дължина – въртящ момент и въртящ момент – скорост, за оценка на поведението на посочените мускулни групи и на адаптационни изменения; и (3) промените в ексцентричната сила при различни скорости, които при състезатели по канадска борба касаят някои „работни движения“.

Целта на дисертацията е формулирана лаконично и е насочена върху анализа на адаптационните изменения в силовия статус на състезателите по канадска борба в сравнение с нетренираните лица и произтичащи от нея практико-приложни страни, отнасящи се до разработване на нормативи и модел на силова подготовка при тренирани и нетрениран лица.

Методологията на дисертационния труд е комплексна и адекватна на целите и задачите. Тя е грижливо описана и обхваща етапите на експерименталните сесии, проведени със състезателите и нетренираните лица, релевантен метод за определяне на соматотип, пълният набор от динамометрични измервания с изокинетичан динамометър при различен режим на съкращение, както и статистическите методи, вкл. приложения персентилен метод за разработване на нормативи. Статистическите подходи са правилно подбрани и показват добро владение на методите за обработка и анализ. Това са важни предпоставки за достоверността на анализите и направените изводи в дисертационния труд.

Резултатите от изследванията, получени при различни групи и при различен експериментален дизайн, са коректно описани и придружени от добре структурирани таблици и фигури, вкл. ключовите зависимости торг-ъглова позиция и торг-скорост, моделирани с полиномиални функции и сравнителното им съпоставяне с данните получени при нетренираните лица. Всички резултати са обект на обсъждане и интерпретации между резултати от собствените изследвания и намерените в достъпната литература (предимно на английски език) върху силови характеристики на изследваните мускулни групи и анализ на описаните зависимости. Направените изводи са достоверни и отразяват различните аспекти и приноси на разработения труд.

Приноси страни на дисертационния труд: (1) Разработване на подход за комплексна оценка на силата на флексори и екстензори на лакътя при концентричен и ексцентричен режим на съкращение при състезатели по канадска борба, в зависимост от двете основни променливи ъглова позиция и скорост, чрез измерване на въртящ момент; (2) Приложение на сравнителен анализ на основните биомеханични зависимости торг-ъглова позиция и торг-скорост при флексори и екстензори на лакътя при състезатели и нетренирани лица, като критерии за адаптационни изменения при определен вид спорт – канадска борба и представяне на убедителни доказателства за такива изменения в поведението на посочените мускулни групи, проявени в по-голяма степен при екстензорите; (3) Моделиране на зависимости въртящ момент – скорост при ексцентричен или отстъпващ режим на съкращение на флексори и екстензори на лакътя, и разкриване на спецификата на еластичната компонента при състезатели по канадска борба, като критерий за ниво на тренираност; (4) Представяне на доказателства за доминантен соматотип при състезатели по канадска борба и за структуриращата му роля в адаптационните изменения, характерни за този спорт.

Бих посочила следните минорни аспекти в дисертацията: - Наличие на граматически, технически и пунктуационни грешки, грешки в библиографското описание на литературните източници и тяхното цитиране в текста, наличие на неточни формулировки; - Някои обсъждания в обзора и дискусиите са неясни или излишно подробни, а други са твърде описателни, без да бъдат аналитични; - Някои от получените резултати не са отразени в изводите, макар че това в някаква степен е оправдано при големия обем експериментални данни.

Илия Канелов е представил 2 публикации в международни списания като първи автор, 3 участия в международни конгреси с публикувано резюме и 4 без резюме. Дисертантът участва в 5 научноизследователски проекта, един от които международен, два по Наредба 9 и два към Фонд Научни изследвания. Той членува в една международни и една национална научна организация.

Представеният дисертационен труд показва, че Илия Канелов владее необходимите умения и подходи за организиране и провеждане на експериментална и изследователска работа със съвременни компютъризирани апаратурни системи, обработка и комплексен анализ на експериментални данни, публикационна дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд на ас. Илия Любомиров Канелов на тема "Силови характеристики на флексори и екстензори на лакътната става при състезатели по канадска борба и приложни тренировъчни аспекти", е интердисциплинарна изследователска разработка на актуална тема, с оригинални научни, практически и методични приноси в областта на спортната тренировка и при разработване на подходи за комплексна оценка на силови характеристики и биомеханични зависимости чрез динамометрични измервания. Оценявам дисертационен труд положително и считам, че напълно отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, съгласно закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за развитие на Академичния състав на ЮЗУ „Н. Рилски“ - Благоевград. С убеденост предлагам на членовете на научното жури да дадат своя положителен вот за присъждане на образователната и научната степен “доктор” на ас. Илия Любомиров Канелов.

22.03.2016 год.
гр. Благоевград

Член на научното жури:

/проф. д-р Невена Пенчева/